

Bispevielse

*Autoriseret ved kgl. resolution af 6. marts 1987
(Revideret 1992)*

Bispevielse foregår ved en helligdagshøjmesse i det pågældende stifts domkirke.

INDGANG (PRÆLUDIUM)

Under orgelpræludiet (eller Davids Salme 134 som introitus) går en procession bestående af stiftets provster, biskopper, ordinand og ordinator ind i kirken. Domprovsten går for alteret.

INDGANGSBØN

INDGANGSSALME

HILSEN

Præsten siger eller messer (vendt mod menigheden):

Herren være med jer!

Menigheden svarer:

Og med din ånd! *eller:* Og Herren være med dig!

INDLEDNINGSKOLLEKT

Præsten fortsætter:

Lad os alle bede!

Præsten læser eller messer derefter (vendt mod alteret) én af følgende kollekter:

Almægtige, evige Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader!

Vi beder dig,

at du vil give os trofaste, fromme forkyndere

og lærere af dit ord,

og ved din Helligånd bevare dem, som du giver os,

i den rette og sunde lære,

dygtiggøre dem til frimodigt

at forkynde Jesu Kristi evangelium

og gendrive al falsk lære,

og til i et helligt og ulasteligt levned at ære deres tjeneste,

for at din menighed hos os

må bevares og opbygges på den eneste sande grundvold,

Jesu Kristus, din enbårne Søn,

som med dig lever og regerer i Helligåndens enhed,

én sand Gud fra evighed og til evighed.

Eller

Herre Jesus Kristus, du den almægtige Guds Søn!
Vi takker dig,
fordi du ved din Helligånd har grundet
og endnu i dag skaber
din kirke på jorden.
Vi beder dig:
Giv os ved dit dyrebare ord din Helligånd i vore hjerter,
at han må regere og styre os efter din vilje,
trøste os i al fristelse og ulykke
og vejlede os i din sandhed bort fra al vildfarelse,
for at vi kan blive bestandige i troen,
vokse i kærlighed og al god gerning
og med et fast håb til din nåde,
som du ved din lidelse og død har erhvervet os,
blive til evig tid salige,
du, som med Faderen lever og regerer
i Helligånds enhed,
én sand Gud fra evighed og til evighed.

Eller

Herre, vor Gud, himmelske Fader!
Vi takker dig af hjertet,
fordi du har ladet os høre og kende dit velsignede ord.
Vi beder dig,
at du nådig vil holde os fast derved
og lade os dø deri til evig salighed.
Vi beder også for alle dem,
der trofast mod dit ord prædiker for dit folk,
at du nådig vil vogte dem
imod al forargelse og anden ulykke.
Værn os imod dem, der forfalsker dit ord
og synes at være fromme får, men er glubske ulve,
og bevar din kirke på dit ords faste grund
ved din Søn, Jesus Kristus, vor Herre,
som med dig lever og regerer i Helligånds enhed,
én sand Gud fra evighed og til evighed.

Eller søndagens kollekt.

Menigheden svarer:

Amen.

INDLEDENDE LÆSNING

Præsten:

Epistlen skriver apostlen Paulus i sit første brev til korintherne:

Når der er misundelse og splid iblandt jer, er I så ikke kødelige og lever slet og ret som mennesker? Når én siger: Jeg hører til Paulus, og en anden: Jeg hører til Apollos, er I så ikke slet og ret mennesker?

Hvad er da Apollos? Og hvad er Paulus? Tjenere, ved hvem I kom til tro, og hver for sig tjente vi med den gave, Herren gav. Jeg plantede, Apollos vandede, men Gud gav vækst, så hverken den, der planter, og den, der vander, er noget, men det er Gud, som giver vækst. Den, der planter, og den, der vander, er ét, og enhver skal få løn efter sit arbejde.

1. Kor. 3,3-8

Eller

Epistlen skriver apostlen Paulus til efeserne:

Jeg, der er fange for Herrens skyld, formaner jer da til at leve, så det svarer til det kald, I fik, med al ydmyghed og mildhed, med tålmodighed, så I bærer over med hinanden i kærlighed og stræber efter at fastholde Åndens enhed med fredens bånd: Ét legeme og én ånd, ligesom I jo også blev kaldet til ét håb; én Herre, én tro, én dåb; én Gud og alles fader, som er over alle, gennem alle og i alle.

Hver enkelt af os har fået nåden givet som gave tilmålt af Kristus. Derfor hedder det: »Han er steget op til det høje, han har ført fanger med, han har givet gaver til menneskene.« Men at han er steget op, hvad andet betyder det, end at han også er steget ned til den lave jord? Han, som er steget ned, er den samme, som også er steget op højt over alle himle for at fylde alt. Og han har givet os nogle til at være apostle, andre til at være profeter, andre til at være evangelister og andre til at være hyrder og lærere for at udruste de hellige til at gøre tjeneste, så Kristi legeme bygges op, indtil vi alle når frem til enheden i troen og i erkendelsen af Guds søn, til at være et fuldvoksent menneske, en vækst, som kan rumme Kristi fylde.

Ef. 4,1-13

Eller en evangelietekst (dog ikke søndagens prædiketekst, men eventuelt den anden af søndagens evangelietekster).

TROSBEKENDELSEN

Præsten:

Lad os bekende den kristne tro:

Trosbekendelsen fremsiges af præsten eller synges af menigheden.

Vi forsager Djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen.

Vi tror på Gud Fader, den almægtige, himlens og jordens skaber.

Vi tror på Jesus Kristus, hans enbårne Søn, vor Herre, som er undfanget ved Helligånden, født af Jomfru Maria, pønt under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfaret til dødsriget, på tredje dag opstanden fra de døde, opfaret til himmels, siddende ved Gud Faders, den almægtiges, højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde.

Vi tror på Helligånden, den hellige almindelige kirke, de helliges samfund, syndernes forladelse, kødets opstandelse og det evige liv.

Efter trosbekendelsen svarer menigheden med amen.

SALME

Der synges nr. 296.

INTIMATION

Domprovsten går på prædikestolen og fremsiger intimationen:

NN, der er lovlig valgt og kaldet til biskop over NN stift, skal i dag indvies til sin tjeneste, og eftersom apostlen påmindrer os om at skønne på dem, som arbejder iblandt os og er vore forstandere, og agte dem højt i kærlighed for deres tjenestes skyld, så vil vi tage imod ham/hende, der nu er sat til at føre tilsyn i menigheden, og bære ham/hende og hans/hendes tjeneste frem for Gud i bøn.

Lad os alle bede!

Herre vor Gud, himmelske Fader, vi takker dig for dit hellige ords lys, og fordi du ikke ser på vor synd og troløshed, men nådigt har bevaret dit evangelium og dine sakramenter hos os. Vi beder dig altid at lade dit ord have frit løb iblandt os og ved din Helligånd oplyse, vejlede og styrke ham/hende, som i dag indvies til en tilsynsgerning i menigheden, såvel som for alle dit ords tjenere. Gør dem til tro husholdere over din mangfoldige nåde, så deres arbejde bliver dit navn til ære, dit rige til fremme og dem selv til velsignelse, og din menighed derved vokser dag for dag. Amen.

SALME

Der synges en salme (nr. 248 eller en anden Helligåndssalme), hvorunder ordinator går for alteret og ordinanden knæler på knæfaldet.

ORDINATIONSBØN

Så snart salmen er til ende, begynder ordinator:

Gud Helligånd, opfyld med lyst
din troende forsamlings bryst!

Menigheden:

Med Himlens ild du os antænde,
af Kristi kærlighed at brænde!
For hjerterne dig åbenbar!
Oplys dem med din lampe klar,
så alle tunger trindt på jord
som én bekender troens ord
og sjunger som i englekor:
Halleluja, halleluja!

Ordinator:

Herre, udsend din Helligånd,
så du skaber dig tjenere –

Menigheden:

og fornyer din menighed dag for dag!

Eller

Ordinator:

Kom, Gud Helligånd,
og fyld dine troendes hjerter!

Menigheden:

Tunger af ild og dog prædiken mild
giv dem, du salver og sender!
Saligheds ord i apostlenes spor
vandre til jorderigs ender,
så ingen menneskefod har rørt
pletten, hvor ikke dets røst blev hørt!

Glæde og lys med dem komme til bys,
blomstre lad muld, hvor de træde!
Styrke og mod bringe svaghed på fod,

trøst finde alle, som græde!
Ved evangeliets milde røst
miskundhed vågne i hvert et bryst!

Ordinator:

Lad os alle bede!

Herre, vor Gud, himmelske Fader, du, som ved din Helligånd oplyser de troendes hjerter, giv os, at vi af samme Ånd må vejledes til hele sandheden, så at vi altid kan glædes i hans hellige trøst, ved din Søn, Jesus Kristus, vor Herre, som med dig lever og regerer i Helligånds enhed, én sand Gud fra evighed og til evighed!

Menigheden:

Amen.

Såfremt det foretrækkes, kan i stedet bruges denne latinske messe:

Ordinator:

Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium!

Koret:

Et tui amoris in eis ignem accende, qui per diversitatem lingvarum cunctarum gentes in unitate fidei congregasti. Halleluja! Halleluja!

Ordinator:

Emitte Spiritum tuum, Domine, et creabuntur!

Koret:

Et renovabis faciem terræ!

Ordinator:

Oremus.

Deus, qui corda fidelium Sancti tui Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu tuo recta sapere, et de ejus semper sancta consolatione gaudere, per Dominum nostrum, Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia sæcula sæculorum!

Koret:

Amen.

TALE

Ordinanden rejser sig, og ordinator siger:

Det ord af den hellige skrift, som jeg på din indvielsesdag vil lægge dig på sinde, skriver ...

Derpå holder ordinator en tale.

DE FIRE LÆSNINGER

Efter talen stiller de to assisterende biskopper sig ved siden af ordinator. Fire biskopper eller præster træder frem. Derefter siger ordinator:

Lad os høre den hellige skrifts vidnesbyrd om ordets tjeneste.

Der læses fire stykker under hensyn til, hvad der blev læst op i formessen. Ind imellem læsningen synges de fire vers af nr. 360.

Første læser:

Således skriver evangelisten Matthæus:

De elleve disciple gik til Galilæa til det bjerg, hvor Jesus havde sat dem stævne. Og da de så ham, tilbad de ham, men nogle tvivlede. Og Jesus kom hen og talte til dem og sagde: »Mig er givet al magt i himlen og på jorden. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.«

Matt. 28,16-20

Eller

Således skriver evangelisten Johannes:

Jesus sagde til dem: »Fred være med jer! Som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer.« Da han havde sagt det, blæste han sin ånde i dem og sagde: »Modtag Helligånden! Forlader I nogen deres synder, skal de være dem forladt, nægter I at forlade nogen deres synder, er de ikke forladt.«

Johs. 20,21-23

Anden læser:

Således skriver evangelisten Johannes:

Jesus sagde: »Jeg er det sande vintræ, og min fader er vingårdsmanden. Hver gren på mig, som ikke bærer frugt, den fjerner han, og hver gren, som bærer frugt, den renser han, for at den skal bære mere frugt. I er allerede rene på grund af det ord, jeg har talt til jer. Bliv i mig, og jeg bliver i jer. Ligesom en gren ikke kan bære frugt af sig selv, men kun når den bliver på vintræet, sådan kan I det heller ikke, hvis I ikke bliver i mig. Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre.«

Johs. 15,1-5

Eller

Således skriver evangelisten Johannes:

Jesus sagde: »Dette er mit bud, at I skal elske hinanden, ligesom jeg har elsket jer. Større kærlighed har ingen end den at sætte sit liv til for sine venner. I er mine venner, hvis I gør, hvad jeg påbyder jer. Jeg kalder jer ikke længere tjenere, for tjeneren ved ikke, hvad hans herre gør; jeg kalder jer venner, for alt, hvad jeg har hørt af min fader, har jeg gjort kendt for jer. Det er ikke jer, der har udvalgt mig, men mig, der har udvalgt jer og sat jer til at gå ud og bære frugt og blive ved med at bære frugt, så Faderen kan give jer, hvad som helst I beder om i mit navn.«

Johs. 15,12-16

Eller

Således skriver evangelisten Matthæus:

Jesus sagde: »En discipel står ikke over sin mester, og en tjener ikke over sin herre. Det må være nok for en discipel, når det går ham som hans mester, og for en tjener, når det går ham som hans herre. Har de kaldt husbonden Beelzebul, hvor meget snarere da ikke hans husfolk!

Frygt derfor ikke for dem. For der er intet hemmeligt, som ikke skal åbenbares, og intet skjult, som ikke skal blive kendt. Hvad jeg siger jer i mørket, skal I tale i lyset, og hvad der hviskes jer i øret, skal I prædike fra tagene.«

Matt. 10,24-27

Tredje læser:

Således skriver apostlen Paulus i sit andet brev til korintherne:

Thi Kristi kærlighed tvinger os, fordi vi har sluttet, at når én er død for alle, er de alle døde. Og han døde for alle, for at de, der lever, ikke længere skal leve for sig selv, men for ham, der døde og opstod for dem.

Altså kender vi fra nu af ingen rent menneskeligt. Og selv om vi har kendt Kristus rent menneskeligt, så gør vi det nu ikke længere. Altså: Er nogen i Kristus, er han en ny skabning. Det gamle er forbi, se, noget nyt er blevet til! Men alt dette skyldes Gud, som forligte os med sig selv ved Kristus og gav os forligelsens tjeneste, for det var Gud, der i Kristus forligte verden med sig selv og ikke tilregnede dem deres overtrædelser, men betroede os ordet om forligelsen. Så er vi altså udsendinge i Kristi sted, idet Gud så at sige formaner gennem os. Vi beder på Kristi vegne: Lad jer forlige med Gud! Ham, der ikke kendte til synd, har han gjort til synd for os, for at vi kunne blive Guds retfærdighed i ham.

2. Kor. 5,14-21

Eller

Således skriver apostlen Paulus i sit brev til efeserne:

Hver enkelt af os har fået nåden givet som gave tilmålt af Kristus. Derfor hedder det: »Han er steget op til det høje, han har ført fanger med, han har givet gaver til menneskene.«

Men at han er steget op, hvad andet betyder det, end at han også er steget ned til den lave jord? Han, som er steget ned, er den samme, som også er steget op højt over alle himle for at fylde alt. Og han har givet os nogle til at være apostle, andre til at være profeter, andre til at være evangelister og andre til at være hyrder og lærere for at udruste de hellige til at gøre tjeneste, så Kristi legeme bygges op, indtil vi alle når frem til enheden i troen og i erkendelsen af Guds søn, til at være et fuldvoksnet menneske, en vækst, som kan rumme Kristi fylde.

Ef. 4,7-13

Eller

Således skriver apostlen Paulus i sit første brev til korintherne:

Sådan skal man betragte os: som Kristi tjenere og som forvaltere af Guds hemmeligheder; her kræves det så af forvaltere, at de findes tro. Men mig er det ligegyldigt, om jeg bliver bedømt af jer eller af nogen menneskelig domstol, ja, jeg bedømmer ikke engang mig selv; for jeg er mig ikke noget bevidst, men dermed er jeg ikke frikendt. Den, der bedømmer mig, er Herren. Fæld derfor ikke dom før tiden, før Herren kommer! Han skal bringe for lyset, hvad der er skjult i mørket, og åbenbare, hvad hjerterne vil. Og da skal enhver få sin ros fra Gud.

1. Kor. 4,1-5

Eller

Således skriver apostlen Paulus i sit andet brev til korintherne:

En sådan tillid har vi til Gud ved Kristus. Ikke at vi af os selv duer til at udtænke noget, som kom det fra os selv; at vi duer til noget, skyldes Gud, som også har gjort os duelige til at være tjenere for en ny pagt, ikke bogstavens, men Åndens; for bogstaven slår ihjel, men Ånden gør levende.

Men når dødens tjeneste, indhugget i sten med bogstaver, havde sin herlighed, så at Israels børn ikke kunne se på Moses' ansigt på grund af hans ansigts stråleglans, der dog forsvandt, hvor meget mere vil så ikke Åndens tjeneste have sin herlighed.

2. Kor. 3,4-8

Eller

Således skriver apostlen Paulus i sit brev til filipperne:

I skal have det sind over for hinanden, som var i Kristus Jesus, han, som havde Guds skikkelse, regnede det ikke for et rov at være lige med Gud, men gav afkald på det, tog en tjeners skikkelse på og blev mennesker lig; og da han var trådt frem som et menneske, ydmygede han sig og blev lydige indtil døden, ja, døden på et kors. Derfor har Gud højt ophøjet ham og skænket ham navnet over alle navne, for at i Jesu navn hvert knæ skal bøje sig, i himlen og på jorden og under jorden, og hver tunge bekende: Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders ære.

Fil. 2,5-11

Fjerde læser:

Således skriver apostlen Paulus i sit andet brev til Timotheus:

Jeg indskærper dig for Guds ansigt og for Kristus Jesus, der skal dømme levende og døde, så sandt som han kommer synligt og opretter sit rige: Prædik ordet, stå frem i tide og utide, overbevis, irettesæt, forman, tålmodigt og med stadig undervisning! For der vil komme en tid, da folk ikke vil finde sig i den sunde lære, men skaffe sig lærere i massevis efter deres eget hoved, fordi det kildrer deres ører. De vil vende det døve øre til sandheden og slå sig på myter. Men du, hold altid hovedet koldt, bær dine lidelser, gør din gerning som evangelist og fuldfør din tjeneste!

2. Tim. 4,1-5

Eller

Således skriver apostlen Paulus i sit brev til Titus:

Når jeg lod dig blive tilbage på Kreta, var det, for at du skulle ordne, hvad der endnu stod tilbage, og indsætte ældste i byerne, sådan som jeg havde pålagt dig det. En ældste må være en, der ikke er noget at udsætte på, han skal være én kvindes mand, hans børn skal være troende og må ikke være genstridige eller kunne beskyldes for at leve et vildt liv. Som Guds husholder må en tilsynsmand være en, der ikke er noget at udsætte på, ikke egenrådig, opfarende, drikfældig, voldsom eller ude efter skændig fortjeneste. Han skal være gæstfri, have kærlighed til det gode, være besindig, retfærdig, from, herre over sig selv; hans skal holde fast ved lærens troværdige ord, så han er i stand til både at formane med den sunde lære og at gendrive dem, der siger imod.

Tit. 1,5-9

Eller

Således skriver apostlen Peter i sit første brev:

Vær hyrder for Guds hjord hos jer, vogt den, ikke af tvang, men frivilligt, som Gud vil det, ikke for ussel vindings skyld, men glad og gerne. Gør jer ikke til herskere over dem, I har ansvaret for, men vær forbilleder for hjorden; og når hyrden over alle hyrder åbenbares, skal I få herlighedens uvisnelige sejrskrans.

1. Pet. 5,2-4

Eller

Da apostlen Paulus tog afsked med de ældste i menigheden i Efesus, sagde han, som vi læser i Apostlenes Gerninger:

Tag vare på jer selv og på hele hjorden; i den har Helligånden sat jer som tilsynsmænd, for at I kan være hyrder for Guds kirke, som han har vundet sig med sit eget blod. Jeg ved, at når jeg er borte, vil der komme glubske ulve til jer, og de vil ikke skåne hjorden. Ja, blandt jer selv vil der stå mænd frem og tale falsk for at få disciplene med sig. Derfor skal I være på vagt. Og husk på, at gennem tre år har jeg uophørligt, nat og dag, vejledt hver enkelt under tårer. Nu overgiver jeg jer til Gud og til hans nådes ord, som formår at opbygge og give arven til alle dem, der er helliget.

Ap.G. 20, 28-32

ORDINATION

Ordinator:

Du har nu hørt, hvorledes Herren har indstiftet ordets tjeneste og ved sine apostle vidnet om dens nødvendighed for hans kirke på jorden. Når nu Herren stadig betror dig denne hellige tjeneste og desuden sætter dig til at øve en tilsynsgerning, så vil han, at du skal være årvågen i dit kald og agte vel på dig selv og de menigheder, som er betroet dig, vandre i troskab for hans åsyn som en ret Herrens tjener, holde fast ved den sunde lære, som findes i de profetiske og apostolske skrifter og er bevidnet i vor kirkes symbolske bøger, og i alle måder tage vare på din tjeneste, ikke efter personsanseelse, men med retsind, Guds navn til ære og hans menighed til opbyggelse. Vær en støtte for præster og menigheder i dit stift, styrk de svage, opsøg de vildfarne, vær barmhjertig uden at tåle det onde, irettesæt uden at glemme barmhjertigheden. Og når verden foragter evangeliet, skal det være din trøst, at det er Guds gerning, du øver, ikke din egen, og at vor Herre Jesus Kristus har lovet at være med sin menighed alle dage indtil verdens ende, så hans tjenere kan røgte deres kald frimodigt og fuldende løbet med glæde. Lover du mig da for Guds

åsyn, at du således trofast og retsindigt efter den nåde, Gud vil give dig, vil varetage den tilsynsgerning, du er valgt og kaldet til?

Ordinanden:

Ja!

Ordinator:

Så giv mig hånd derpå.

Ordinanden giver ordinator og de assisterende biskopper hånden, iføres bispekåben, modtager bispekorset og knæler ved alterskranken.

Ordinator, de assisterende biskopper og præster lægger deres hænder på ordinandens hoved.

Ordinator:

Lad os nu af hjertet bede Gud selv danne og duelligøre dig til din tjeneste: Herre, vor Gud, himmelske Fader, vi beder dig, at du vil kendes ved denne din tjener NN, som nu får en biskops tjeneste i NN stift betroet. Giv ham/hende din Helligånd til at varetage sin gerning til dit navns ære, så han/hun holder fast ved dit hellige evangelium og prædiker din Søn, Jesus Kristus, den korsfæstede og opstandne, som vor eneste salighed. Styrk ham/hende til trofast at føre tilsyn med menighederne, at vejlede de rådvilde og trøste de bange, undervise og irettesætte og med Guds ords sandhed modstå al vildfarelse, og lad dit hellige evangelium hos os forblive rent og ret, så vi som en salig frugt deraf må få det evige liv, ved din Søn, Jesus Kristus, vor Herre.

Fader vor, du som er i himlene!
Helliget vorde dit navn,
komme dit rige,
ske din vilje
som i himlen således også på jorden;
giv os i dag vort daglige brød,
og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere,
og led os ikke i fristelse,
men fri os fra det onde.
Thi dit er riget og magten og æren i evighed!*

Sig alle dertil af hjertet Amen.

Menigheden: Amen.

Ordinator: I Jesu navn, Amen.

SALME

Der synges salme nr. 246. Under 1. vers af salmen knæler ordinator og ordinand

Efter salmen prædiker den nye biskop over søndagens tekst.

Efter en salme (valgt af prædikanten) går den nye biskop for alteret og fortsætter og afslutter højmessens.

Efter udgangssalme (efter frit valg) og udgangsbøn går processionen - i omvendt orden - ud af kirken.

** I stedet kan anvendes:*

Vor Fader, du som er i himlene!
Helliget blive dit navn,
komme dit rige,
ske din vilje
som i himlen således også på jorden;
giv os i dag vort daglige brød,
og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere,
og led os ikke ind i fristelse,
men fri os fra det onde.
For dit er Riget og magten og æren i evighed!